

UCLL
HOGESCHOOL

lerarenopleiding Brabant
Diest ■ Heverlee

praktijk k mpas

OPLEIDINGSFASE 1

2021 – 2022

naam student:

1 INLEIDING

In dit praktijkkompas vind je alle informatie voor studenten, mentoren en lectoren betreffende de organisatie en de inhoud van de praktijk voor de studenten van het eerste opleidingsjaar. Eerst worden de uitgangspunten die de opleiding centraal zet om de praktijk vorm te geven, toegelicht.

Daarna volgt de informatie over de praktijk van semester 1, meer specifiek over de planning, de opdrachten, de afspraken en de wijze waarop studenten begeleid en geëvalueerd worden. De informatie over de praktijk van semester 2 zal later toegevoegd worden.

2 UITGANGSPUNTEN PRAKTIJK

MOVING MINDS

In de opleiding bachelor kleuteronderwijs Leuven/Diest geloven wij in de leer-kracht van onze studenten *ON THE MOVE*¹. Studenten zijn toekomstige 'leraars die bewegen', die steeds verder groeien door hun eigen leerproces in handen te nemen. Opleiding en werkveld zijn daarbij sterke en enthousiaste begeleiders en ondersteuners.

Make A difference **Leraars bewegen voor kinderen**

We willen dat studenten vanaf de start van de opleiding **het kind centraal** stellen. We wensen studenten te leren kijken naar kinderen, te vertrekken vanuit **hun perspectief** en voeling te leren krijgen **met hun leefwereld**. We willen studenten ten volle de **emancipatorische kracht** van onderwijs laten ondervinden. Studenten met een passie voor spel, leren en ontwikkelen, willen kinderen uitdagen. Ze werken aan **zelfsturing en ondernemingszin** van kinderen zodat deze met vertrouwen in de wereld kunnen staan. We willen onze studenten stimuleren om vooral **samen met anderen**, de wereld van het jonge kind te verkennen en er betekenis aan te geven.

Open your mind **Leraars bewegen met hun hele zijn**

We willen studenten stimuleren om op een **authentieke, innovatieve en inspirerende** manier in de klas te staan. Om te durven **idealistisch** te zijn en zich als **actieve wereldburgers** te engageren voor een duurzame en rechtvaardige samenleving. We willen hen kansen geven om te groeien in hun **professionele identiteit**, om te genieten van succeservaringen en reflectief aan de slag te gaan met werkpunten. **Verantwoordelijkheid nemen** voor het **eigen leerproces** staat daarbij centraal.

Value knowledge **Leraars bewegen met kennis van zaken**

We zetten van bij het begin van de opleiding in op diversiteit. We willen studenten leren om de **diversiteit** van de klasgroep als **uitgangspunt** te gebruiken om kinderen via spel tot leren en ontwikkeling te brengen. We willen dat studenten hun **brede kennisbasis**, waarin (vak)inhoudelijke en pedagogisch-didactische elementen elkaar ontmoeten, inzetten om hun onderwijs vorm te geven. Met een open blik en een **onderzoekende houding** streeft de student ernaar om zijn onderwijs aan de kleutergroep telkens weer aan te passen en te versterken. Hij creëert **krachtige speelleeromgevingen** en hanteert gezond, zorgzaam **leiderschap**. En dat mag gerust dynamisch, speels en muzisch creatief zijn.

Enjoy teamwork **Leraars bewegen samen**

Leraars hebben **anderen nodig** om een goede leraar te zijn en te zorgen voor krachtig onderwijs. We wensen dat onze studenten zich engageren binnen een schoolteam, de brede onderwijsgemeenschap en de maatschappij als geheel. We delen de overtuiging dat onderwijs niet stopt aan de schoolpoort. We leren studenten het belang van **'Samen school maken'** met verschillende partners en van verdere **professionalisering**. En als het even kan, plaatsen we dat ook in internationaal perspectief.

¹ <https://www.ucll.be/movekleuterleraars>

3 EINDCOMPETENTIES EERSTE OPLEIDINGSJAAR

Onderstaand worden de **eindcompetenties** omschreven waarvan binnen de opleiding verwacht wordt dat **studenten in het 1ste opleidingsjaar** deze **op het einde van het jaar beheersen**, en consequent kunnen tonen in de praktijk. Studenten hebben het ganse jaar de tijd om te groeien op vlak van deze competenties.

3.1 Leraars bewegen voor kinderen

- De student voelt interesses en belangstelling van kinderen aan.
- De student voelt zich verantwoordelijk voor kinderen.
- De student heeft oog voor welbevinden en behoeften van kinderen.
- De student heeft oog voor betrokkenheid en ontwikkeling.
- De student gaat in relatie met kinderen, maakt een warm contact met elke kleuter en de hele klasgroep.

3.2 Leraars bewegen met kennis van zaken

- De student kent referentiekaders(*) en verbindt ze aan concrete klas- of schoolsituaties.
- De student brengt kinderen en klas in beeld (observeren).
- De student realiseert (samen) een goed basisaanbod.
- De student gebruikt betrokkenheid en ontwikkelingsdoelen met oog op fundamenteel leren.
- De student toont beginnend klasmanagent en durft de klas in handen te nemen.
- De student spreekt kinderen aan en maakt contact via speelse, expressieve interacties.

3.3 Leraars bewegen samen

- De student zorgt voor een goede communicatie met medestudenten, mentor, begeleiders uit de hogeschool.
- De student zet eerste stappen naar ouders.
- De student is samen met de mentor verantwoordelijk voor het klasgebeuren.
- De student toont engagement voor het bredere schoolse gebeuren.

3.4 Leraars bewegen met hun hele zijn

- De student geeft aan wat hij denkt, voelt en wilt, brengt onder woorden wat hij belangrijk vindt.
- De student is zich bewust van zijn maatschappelijke rol en voorbeeldfunctie hierin naar keuters.
- De student durft te leren uit fouten en gelooft in eigen groeikracht.

- De student neemt verantwoordelijkheid voor zichzelf, voor eigen leren en in situaties die zich in de klas of de school aandienen.

3.5 Algemeen

- De student toont een onderzoekende, reflectieve houding: neemt initiatief om te leren, stelt zichzelf vragen, gaat aan de slag met feedback, wil actief bronnen raadplegen, toont aan dat hij gegroeid is.
- De student heeft oog voor diversiteit, wil verschillen tussen mensen zien als meerwaarde.

4 PRAKTIJK SEMESTER 1

4.1 Opzet

Het eerste semester bestaat uit 12 verkenningsdagen, soms losse verkenningsdagen, soms 2 dagen na elkaar, om te eindigen met 3 aaneensluitende dagen.

Tijdens deze dagen ga je **de wereld van de kleuters leren kennen** door te observeren, te participeren, te experimenteren, uit te proberen.

Je start met 2 verkenningsdagen waarbij je de tijd krijgt om je kleuters, je mentor en het leven in je stageklas te leren kennen.

In de daaropvolgende 7 verkenningsdagen ga je aan de hand van **observatie-opdrachten** gericht kennismaken met de kleuters, het beroep van de kleuteronderwijzer, hun visie op goed kleuteronderwijs, het leven en leren in de klas.

Intussen leer je op de opleiding hoe je **activiteiten** zinvol kan uitwerken. Vanaf verkenningsdag 6 ben je klaar om je eerste activiteiten te realiseren in de kleuterklas.

Tijdens de verkenningsdagen van semester 1 zet je ook je eerste stappen in het leren realiseren van het **klasmanagement**.

We vinden het belangrijk dat je je **eigen leerproces** in handen neemt, leerkansen ziet en grijpt, en op eigen tempo kan groeien. Belangrijk dus dat je eigen engagement en initiatief toont. Je mentor blijft tijdens dit eerste semester verantwoordelijk voor het geheel van het klasgebeuren.

4.2 Planning

verkenningsdag	datum
dag 1	Woensdag 6 oktober 2021
dag 2	Donderdag 7 oktober 2021
dag 3	Dinsdag 12 oktober 2021
dag 4	Donderdag 21 oktober 2021
dag 5	Vrijdag 22 oktober 2021
dag 6	Donderdag 28 oktober 2021
dag 7	Maandag 15 november 2021
dag 8	Woensdag 24 november 2021
dag 9	Donderdag 25 november 2021
dag 10	Maandag 13 december 2021
dag 11	Dinsdag 14 december 2021
dag 12	Woensdag 15 december 2021
<i>inhaal</i> dag	<i>Maandag 20 december 2021</i>

Opmerking: op donderdag **28 oktober 2021** (VK-dag 6) vindt er een **mentorenmeeting** plaats voor de mentoren die studenten uit het eerste opleidingsjaar begeleiden. We zorgen ervoor dat op dat moment een derdejaars naar de klas kan komen, zodat de klas kan overgenomen worden door de twee studenten.

4.3 Opdrachten

4.3.1 Kennismaking met de kleuters, klas en mentor

Tijdens verkenningdagen 1 en 2 (6 en 7 oktober) dompelen we je onder in jouw stageklas. Je neemt de tijd om kennis te maken met je kleuters en de kleuteronderwijzer (= mentor). Je speelt mee, helpt waar je kan en krijgt zo zicht op 'het leven in de kleuterklas'. Deze dagen hoef je geen opdrachten uit te voeren.

4.3.2 Observatie-opdrachten

Aan de hand van observatie-opdrachten 'Kijk op de kleuterklas' kom je meer te weten over kleuters, de job van een kleuteronderwijzer, over hun visie op kleuteronderwijs, over het leven in de kleuterklas, over hoe de verschillende vakgebieden een plek krijgen in de kleuterklas, ... Je staat ook stil bij jezelf als beginnende leerkracht.

Je verwerkt de opdrachten op eigen tempo tijdens verkenningdagen 3 tot 9. Dit vergt uiteraard een **goede werkplanning**, maar dat is iets wat onontbeerlijk is voor een goede leerkracht.

Je vindt de opdrachten op de toledo-course van Praktijk I. In de laatste kolom zie je vanaf wanneer je het kan inplannen.

OPO	WAT: Een eerste kijk op ...	WANNEER
KRACHTIG KLEUTERONDERWIJS	GOED KLEUTERONDERWIJS	Deel 1: vóór VK-dag 3 Deel 2: VK-dag 3 en 4 Deel 3: tegen eind november
KRACHTIG KLEUTERONDERWIJS	DE KLEUTERS	VK-dag 5, 6 en eventueel 7
/	DE KLAS	VANAF VK-dag 3 (12 okt)
TAAL	TAAL in de kleuterklas	VK-dag 3, 4 en 5 (12, 21 en 22 okt)
BEWEGING	BEWEGING in de school	Vanaf VK-dag 3 (12 okt)
WISKUNDE	WISKUNDE in de kleuterklas	Vanaf VK-dag 6 (28 okt)
BEELD	BEELD in de kleuterklas	Vanaf VK-dag 6 (28 okt)
WO	WO in de kleuterschool	Vanaf VK-dag 6 (28 okt)

Tegen eind november zorg je dat alle opdrachten correct, diepgaand en kritisch verwerkt zijn. Je gebruikt daarbij de voorziene observatiebundel. Je laadt de ingevulde opdracht op in je **digitale praktijkmap**.

4.3.3 Activiteiten

Onderstaande begeleide activiteiten (BA) en klassikale activiteiten (KA) voer je uit tijdens de verkenningdagen 6 tot 12. Je maakt voor elke activiteit een voorbereiding. Je gebruikt hiervoor het lesvoorbereidingsformulier BA/KA.

Let op:

- Tussendoortjes hoeft je niet op een voorbereidingsformulier te noteren. Een fiche volstaat daarvoor.
- De activiteiten voor SamenSpel worden op een apart formulier genoteerd.

Je laadt de dagplanningen en lesvoorbereidingen op in de **digitale praktijkmap**.

OPO	WAT	WANNEER
TAAL	BA Minstens 3 verschillende prentenboeken vertellen (en indien mogelijk herhalen met ander groepje kleuters)	Vanaf VK-dag 6 (28 okt)
GROOT WORDEN	Samen-Spel 5 korte activiteiten	Opdracht 1: op VK-dag 7 (15 nov) Opdracht 2: op VK-dag 8 of 9 (24 of 25 nov)
KUNSTENROUTE Beeld	BA 2 van de geziene technieken uitproberen	Vanaf VK-dag 7 (15 nov)
KUNSTENROUTE Muziek	KA 4 tussendoortjes met een lied NOOT: max. 3 tussendoortjes mag je uit de cursus Kunstenroute 1 halen. Minimum 1 tussendoortje maak je helemaal zelf. Je kiest daarvoor een lied uit Eigenwijs Digitaal (gr. 1 Of 2)	Vanaf VK-dag 7 (15 nov)
BEWEGING	KA 4 tussendoortjes	Vanaf VK-dag 7 (15 nov)

WISKUNDE	KA 1 tussendoortje (ordenen) -> enkel bij 4- of 5-jarigen BA 1 BA ordenen (geïntegreerd werken bij 3-jarigen mag)	Vanaf VK-dag 8 (24 nov)
TAAL / WO	BA 2 activiteiten: spelen met materialen (vertrekkend van Taal-Materiaal) ⁱ 1 activiteit: spelen met materialen (aansluitend bij de interesse van de kleuters) VOORAF: Studenten worden gestimuleerd om de materialen van deze 3 BA's de VK-dag voordien telkens al eens aan te bieden in de klas (bv. in de zandtafel, op de mat, ...). Ze observeren wat kleuters spontaan met dit materiaal doen (= fase van experimenteren), spelen mee en nemen deze ervaringen mee bij het uitwerken van hun BA's.	Vanaf VK-dag 8 (24 nov) Vanaf VK-dag 10 (13 dec)

Bovenstaande activiteiten zijn een minimum. Je kan 1 of meerdere van bovenstaande **activiteiten herhalen** om jezelf meer oefenkansen te geven.

Alle activiteiten die je herhaalt, noteer je ook op de dagplanning van die dag.

Naast het realiseren van eigen activiteiten is het de bedoeling dat je tijdens vrije momenten meespeelt in hoeken, aan tafels, in de kring, ... Deze momenten hoef je niet voor te bereiden of op te nemen in je dagplanning. We verwachten wel dat je een **hele dag actief bezig bent in de klas**.

4.3.4 Klasmanagement

Tijdens de verkenningsdagen van het eerste semester participeer je mee als klas-assistent in de stageklas. Op die manier leer je de taken i.v.m. klasmanagement stilaan op jou te nemen. Je bepaalt zelf, in samenspraak met je mentor, wat je precies gaat doen, wanneer en op welke dag. Je keuze zal afhangen van waar je zelf aan toe bent, maar ook van wat er in de stageklas gebeurt. Inspiratie kan je halen uit onderstaande tabel.

OPDRACHT	WAT
Klasassistentschap	<ul style="list-style-type: none"> • jasjes uitdoen/aandoen, briefjes aannemen, boekentasjes legen/vullen • communiceren (kleine gesprekjes voeren) met kleuters (op de speelplaats, 's ochtends bij het binnenkomen, tijdens het spelen, ...) → Laatkomers begroeten • ouders begroeten, je voorstellen, ... • kleuters samen met de mentor ophalen in de rij → Begeleiden van de kleuters in de rij • meedoen tijdens kringactiviteiten • tijdens de speeltijden op de speelplaats aanwezig zijn → deelnemen aan toezicht in de beurtrol van de kleuteronderwijzer • helpen tijdens koek- en drankmoment → koek- en drankmomenten organiseren • helpen tijdens eten 's middags → eetmoment organiseren • helpen bij het toiletbezoek → het toiletgebeuren organiseren • klas opruimen (verfborstels uitwassen, klas uitborstelen, ...) → samen met kleuteronderwijzer het opruimen door de kleuters organiseren • materialen klaarzetten of kleuters begeleiden hierbij • zelfredzaamheid bevorderen: ondersteunen bij schorten aandoen bij beeldende activiteiten, handjes wassen nadien, ... • aanwezigheden opnemen • heen- en weerschriftjes lezen en aanvullen • ...

4.4 Afspraken

- Je zorgt ervoor dat je elke dag **min. 15 min voor aanvang** van de school aanwezig bent. Je blijft op school **tot min. 15 min na het eindigen** van de school.
- De eerste keer dat je op de school komt, ga je langs bij de **directie** om je voor te stellen.
- Indien je geen stage doet in een co-school, vraag je aan de directie om de **stage-overeenkomst** in te vullen als dat nog niet gebeurd is.
- Je laat je **VGM-dossier** ondertekenen door de directie.
- Je stelt je de eerste verkenningsdag voor aan je mentor en wisselt contactgegevens uit. Je gebruikt hiervoor je **persoonlijke fiche**. Zorg dat er op de persoonlijke fiche zeker je naam, een foto, adres, telefoon, mailadres, naam van STC'er en relevante persoonlijke informatie staat.
- Je **checkt alle stagedagen** van semester 1 met je mentor. Als je moet inhalen, plan dan een inhaalmoment in overleg met je mentor en studentencoach. De afspraken in verband met inhalen stage vind je in de praktijkwijzer.
- Je laat elke dag je **aanwezigheidslijst** handtekenen.
- Je vult het **formulier 'referentiegegevens stageklas'** in.
- Vanaf VK-dag 5 bespreek je elke dag welke opdrachten/activiteiten je de volgende verkenningsdag plant. Zo bespreek je op VK-dag 5 welke activiteiten je zal uitvoeren op VK-dag 6 enz... Activiteiten (en uren) noteer je op de **dagplanningen**.
- Per dag vul je je **digitale praktijkmap** aan met de nodige documenten.
- Na elke stagedag (vanaf VK-dag 6) vraag je feedback/feedforward omtrent je functioneren in de klas. Je noteert deze feedback in je eigen **feedbackschriftje**. Daarnaast noteer je er ook eigen reflecties, tips, ...
- Je legt het **feedbackschriftje** altijd **op de tafel** van jouw mentor zodat jouw mentor en de bezoekende lector makkelijk inzage heeft.
- We verwachten dat je je **lesvoorbereidingen** minstens 3 dagen voordat je ze realiseert, **bezorgt/deelt met je mentor**. Zo heeft je mentor tijd om jou feedback te geven en kan jij zelf nog de nodige aanpassingen doen.
- Je voorziet een stagemap met volgende documenten (papier): aanwezigheidskaart, VGMdossier, praktijkkompas en praktijkwijzer en zorgt dat deze op elke stagedag aanwezig is in de klas. Je zorgt ervoor dat de **dagplanningen en lesvoorbereidingen** op het moment dat je ze realiseert **in de map** zitten .

- Tijdens de **speeltijd** krijg je eerst de gelegenheid om het materiaal op te ruimen en/of klaar te zetten voor de volgende activiteit. Nadien kan je deelnemen aan toezicht op de speelplaats (luisteren naar de kleuters, preventief optreden, praten met kleuteronderwijzers, spel van kinderen observeren, ...).
- In de opleiding werken we o.a. met **video-coaching**. Dat betekent dat je regelmatig jezelf zal moeten filmen en we met de filmfragmenten in de opleiding aan de slag gaan. We raden je aan om tijdens dit eerste semester, naast de filmfragmenten voor SamenSpel, ook andere activiteiten te filmen. Je leert op die manier een opname te maken en te kijken naar jezelf. Belangrijk: De filmfragmenten mogen enkel gebruikt worden op de opleiding en worden op het einde van het jaar vernietigd. Je vraagt hiervoor, via een brief, toestemming van de ouders.

4.5 Begeleiding en evaluatie

4.5.1 Student

- Je noteert in je feedbackschriftje de feedback en feedforward* van de mentor (dagelijks) en de lector (bezoek). Je vult ook aan met eigen feedback/feedforward.
- Je laadt het **praktijkverslag van de mentor** op in de digitale praktijkmap tegen **vrijdag 17 december 2021**.
- Tip: Bewaar het praktijkverslag ook op je eigen PC.

4.5.2 Mentor

- De mentor geeft dagelijks feedback en feedforward* aan de student omtrent zijn functioneren in de klas.
- Op het einde van semester 1 maakt de mentor een samenvattend **praktijkverslag** (met sterke punten en aandachtspunten) over het functioneren van de student tijdens de verkenningdagen van semester 1. Indien het verslag digitaal wordt gemaakt, stuurt de mentor dit verslag via mail naar de studentencoach en student. Indien het verslag op papier wordt gemaakt, bezorgt de mentor dit aan de student (ten laatste 17 december 2021).

4.5.3 Lector

- Tijdens één van de laatste verkenningdagen van semester 1 (december) krijg je **bezoek** van een lector van de opleiding (als corona dit toelaat).
- Tijdens het bezoek geeft de lector feedback en feedforward* aan de student omtrent het functioneren van de student in de klas.

*Met feedback wordt aangegeven wat je goed en minder goed gedaan hebt. Feedforward richt zich op de toekomst en geeft aan hoe je het in de toekomst beter of anders kan doen.
